

Jak jsem práci neutekla

Žatečtí tankáni a letištníci se nemávali moc v lásce

Koncem srpna jsem se vypravila na dovolenou do Beskyd. Přebývala jsem u přátel v kouzelné lesní chatce pod Radhoštěm, odkud jsem podnikala výpravy po okolních horách. Chtěla jsem na chvíli zapomenout na noviny a jenom tak nevině chodit. Jenže člověk miní, osud mění.

Hned první den jsem se vydala přes Radhošť, Tanečnici, Kněhyni a když jsem odbočovala po žluté do Kuncic, strhl se prudký slejvák. Nenáhodnou náhodou se u cesty objevila lovecká chata. Požádala jsem, zda se mohu chvíli schovat pod stříškou, přitiskla se ke stěně srubem, nadšeným fotografem, Václav Juřík se dvěma dospívajícími dcerami a dva důchodci - Pavel Altrichter se sestrou Marií. Dohromady nasbírali těch borůvek hezkých pár litrů.

Paní Marie, smavá a krásně lidsky hřejavá, mi hned zpěvným hlasem nabídl čaj, a ani chlapci se coby hostitelé nechtěli nechat zahanbit a počastovali mne kalíškem pálenky. „Borůvky jsou pěkné, ale nade vše mi je pohled do kraje. Ty naše nádherné hory!“ – s dojatou úctou líčila paní Marie. Celý život pracovala jako ekonomka a účetní, nyní aspoň chodí na brigádu do pekárny, peče koláče. A když má chvíli, ráda se do hor vypraví.

Vysvětlila jsem, že jsem z Lounska a že jsem tu na dovolené. Pánové se začali upřímně smát. Hned ze dvou se vyloupili vojenští absolventi ze žateckého letiště. Václav Juřík zde pobýval v letech 1972 až 1974 jako spojař. Okamžitě si vybavil všechny hospody v okolí, nejraději měl

kam chodívali na střelby. Také on vzpomínal na četné potyčky. Tankáni byli označováni jako zelení a letištníci jako modří. Vzájemně prý se nikdy nesnášeli. Každé jejich setkání v hospodě vždy vyústilo ve škaredou rvačku. Vojenská litačka prý ve snaze uklidňovat rozjítřené emoce přiopilych vojáků migrovala tehdy královským městem jako zběsilá. Proto letci na pivo raději chodívali do Velemyšlevsi. „My říkali německy Šlos, bylo to

z Frýdku Místku a pan Altrichter, který pochází z hudební rodiny, je mimo jiné i slušný varhaník. Slovo dalo slovo a tak každou neděli usedal v chrámu Nanebevzetí Panny Marie za nástroj a všem dobrým katolíkům ze Žatce svým muzikantským uměním rád posloužil.

Do Žatce se po listopadu 1989 vypravil s kamarády spoluvojáky. Jeho kamarád Jiří si na vojně našel v Žatci svoji životní lásku. Dokonce se již schylovalo ke svatbě,

FOTO KVĚTA TOŠNEROVÁ

Beskydští borůvkáři Pavel Altrichter a Václav Juřík sloužili na žateckém letišti.

tu v Žizelcích. V Žatci pak měl v největší oblibě Ponorku, ale kvůli neustálým potyčkám s tankisty se snažil chodit raději jinam, například do Chomutova nebo do Litvínova na hokej.

Pavel Altrichter sloužil v Žatci v letech 1960 až 1962, u letectva v ZVS jako skladník a písař. S uznáním vzpomínal na svého velitele Šmejkal, který bydlel v jedné z vil v horní části Žatce. Také Tuchořice se mu vybavily,

takové šikovné do pusy. Ataky do Staňkovic. Tam jsme chodili hrát fotbal. Proto měly Staňkovice tak skvělý manšaft. Nejlepší fotbalisti z celého letiště prostě jen přelezli zeď a hned byli ve Staňkovících na hřišti.“

Každou neděli dopoledne se pan Altrichter jako správný katolík snažil získat opušťák, aby mohl na mši. Občas ho ale nedostal, a tak prostě utíkal. V Žatci byl totiž v té době katolický farář

ale vinou nějakého malicherného nedorozumění se mladí lidé rozešli. „Jiří si tu svoji lásku našel, to byl asi nejdelší telefonát jeho života. Samozřejmě byla už dávno vdaná a on ženatý za jinou, povídali dlouhé hodiny a oba plakali,“ líčil mi tam v chatě pod Kněhyní pan Altrichter, a já pochopila, že svět je malý a že milé práci jen tak neutechu.

*Květa Tošnerová
(Pokračování příště)*

Rocky se proboxoval k českému snu

LOUNY - Když Matěj Kopecký zakládal před drahnými lety tradici českého loutkového divadla, oslovoval jeho Kašpárek a spol. především mladé publikum. Drtivá většina loutkových divadel, včetně toho lounského či třeba mosteckých Rozmanitostí, které zajíždějí i do Loun, tomu zůstala věrna.

Pražské Divadlo buchy a loutky, které 9. října zavítalo do Vrchlického divadla, však vedle pohádek hraje i pro dospělé.

FOTO MIRCSLAV BLAŽEK

Sleduje tak celosvětový trend, kdy formy určené dříve dětem (zvláště počítačové kreslené filmy) jsou naplňovány obsa-

hem pro starší. Jestli je za tím vzrůstající infantilita společnosti, nebo jen únava ze zprofanovaných výrazových prostředků „živých“ herců, těžko říci. Patrně obojí. Každopádně, jak dosvědčilo uvedené představení Rocky IX, je to zábavná móda. Buchty a loutky v kavárně předvedly experimentální loutkové představení, kde vše je v rámci hry dovoleno a které se místy měnilo v kombinované či hrané, podle toho, jak pomyslná „kamera“ najížděla na záběr – celek, polocelek, detail.

Radek Beran, Marek Bečka a Vít Brukner převáděli děj z filmového plátna důmyslně na dvě propojená jeviště a třetí nadstavbu, čímž vyřešili problém se střihem a získali prostor pro úsměvný nadhled. Komediiální inscenaci od počátku do konce postavili na ohňostroji, někdy až

surreálních nápadů. Pohrávali si s filmovými klišé, parodovali, ale nevysmívali se. Naopak, na své protagonisty pohlíželi s pochopením a soucitem. Jak velela oscarová předloha, nebyl jejich Rocky žádný inteligent, ale vytvářela ho sympatická lidská touha po lásce, štěstí, dobru a – jak jinak – po americkém snu. Na rozdíl od zámořského hrdiny byl však český outsider spíše antihrdina, který se prostě vždycky nějak „dohodne“. Z toho plynul i odlišný konec, kdy zlo je napraveno a společnými silami je poražen celý systém bez tváře.

A když nemilosrdný „dráp“ osudu, umí ve finále i bodfe nakrájet rodné štěstí. Přesto, nebo právě proto, si – až půjdete zítra boxovat o titul mistra světa – nezapomeňte s sebou vzít podkovu pro štěstí, do rukavice...

Jan Vnouček

Cesty v krajině Zorky Ságlové

Dne 27. října bude v 17 hodin zahájena v Galerii Benedikta Rejta v Lounech výstava Zorky Ságlové, předčasně zemřelé současné české umělkyně. Výstava je vzpomínkou na Zorku Ságlovou, která měla již dvě velké posmrtné retrospektivy v roce 2006 a na počátku roku 2007 v Národní galerii v Praze a následně v Moravské galerii v Brně. Na zahájení výstavy zazní skladba Dvě miniatury pro Zorku od mladého hudebního skladatele a dirigenta opery Národního divadla v Praze Marka Ivanoviče, skladbu zahrají na housle Eva Kerlická a na violoncello Tomáš Jamník. Při vernisáži proběhne i land-artová akce, při které se budou házet barevné míče do řeky Ohře, vzpomene se tak na akci Zorky Ságlové Házení míčů do průhonického rybníka Bořín, která se udála v dubnu 1969.

Zorka Ságlová pochází z Humpolce na Českomoravské vrchovině, kde se narodila manželům Jirousovým v době války 14. srpna 1942. Již jako malá v 50.

letech si oblíbila v domácím prostředí zvíře králíka, když její rodina šetřila na balíky pro tetu, která strádala v kriminále politických vězňů ve Svatém Janu pod Skalou. Každou neděli měli totiž Jirousovi k obědu králíka vypěstovaného doma. Králík se později v 80. a ještě v 90. letech stal jejím hlavním tématem ve výtvarné tvorbě, kdy vzpomíná na dobu dětství a umisťuje králíka do různých geometrizujících poloh. Tématu králíka ve výtvarné tvorbě se již věnovali autoři velkých retrospektiv, proto pokládáme za vhodné se soustředit ve výstavních prostorech Galerie Benedikta Rejta na ostatní, kvalitou neméně významné oblasti tvorby.

Zorka Ságlová zaznamenává první úspěchy ale již v 60. letech a na počátku 70. let, kdy se významně podílí na českém land-artovém umění: pořádá různé happeningy a environmentální akce, jako je Házení míčů do průhonického rybníka Bořín roku 1969 nebo Pocta Obermannovi v roce 1970.

Happeningů se účastní její blízcí a členové rockových psychedelických skupin The Primitives Group a The Plastic People of the Universe. Tento okruh lidí nesouhlasí s represemi po Pražském jaru, jejímiž se stávají sami oběťmi. Zorka Ságlová s nastupující normalizací odchází do ústraní a věnuje se tkaní gobelínů, jak tuto tvorbu vystudovala na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze v textilním ateliéru profesora Antonína Kybala.

Po Sametové revoluci v roce 1989 hodně cestuje, z jejích cest pochází řada fotografií vystavených nyní v Galerii Benedikta Rejta. Na cestách i sbírá inspiraci pro svou malířskou tvorbu. V 90. letech zůstává spjata se Zemí a jejími živly – na řeckém ostrově Lefkada v olivových hájích fotí síť, do kterých místní obyvatelé oklepávají olivy, na Kanárských ostrovech fotí jemné síťe k ochraně rajčat. Fotografie působí esteticky velmi delikátním dojmem, jako bychom nevěděli, že se jedná motivové o oblast zemědělství. Zorka Sá-

gllová má odmala vztah k úrodné půdě, přemýšlí nad lidskou prací, vidí detaily těžko objevitelé – právě síť, rovněž tkanina, se kterou autorka pracuje, působí jako závoj pocuchaný ve větru, osvětlený jižním sluncem a jenž se vyjímá na azurově modrém nebi, je tajemným poselstvím autorky z cest.

Zorka Ságlová se ve své tvorbě vrací vždy k přírodním kořenům a archetypům. Hledá člověka v krajině s jeho původními rituály. Zabývá se půdou iz jiné stránky - jejím zájmem je archeologie (archeologické značky, lokality) a to i na počátku 21. století, to přetváří na svých abstraktních obrazech do jiných kulturních významů. V 90. letech fotí i pro radost králíky, jimž se věnuje již v době normalizace jako smysluplnému přátelskému zvířeti, potkává je na svých cestách v různých kulturních souvislostech. Králík ji přivádí rovněž k východní mytologii, zajímá se tak i o čínskou filozofii, když maluje soubor obrazů Jin-Jin opět s králíkem.

Dílo Ságlové si můžeme po-

cesta za zdravím

■ Připravuje Lékárna Na Široké, ulice Kosmonautů 2303, Louny

☉ Kojení – nejlepší způsob výživy

Většina žen je schopna kojít. Kojení je přirozený děj, předpokládaný a připravovaný organismem matky v průběhu celého jejího života a zvláště během těhotenství. Nezáleží příliš na velikosti a tvaru prsů. Jediné na čem záleží, je, jak často a jak správně bude matka dítě už od počátku přikládat k prsu.

☉ Začít co nejdříve!

Zásadou je přiložit dítě k prsu brzy po narození a kojít je podle jeho zájmu, často, bez omezení frekvence a délky. První přiložení k prsu by mělo být po narození ještě na porodním sále, co nejdříve, nejlépe do 30 minut. Touha dítěte sát je v té době velká a hormonální odpověď organismu matky na sání dítěte je také největší. V prvních dnech pije dítě mlezivo. Je lehece stravitelné, kaloricky vydatné, s vysokým obsahem bílkovin, vitaminů a obranných látek. Zdravé, donošené a správně kojené dítě nepotřebuje navíc ani čaj ani ovocné šťávy ani žádné další tekutiny nebo jiné mléko do šesti měsíců života.

☉ Výhody pro dítě

Kojené děti jsou do značné míry chráněny proti infekcím a alergiím. Běžné infekce horních dýchacích cest, infekce močových cest a zažívacího ústrojí jsou častější u nekojených dětí. Probíhají (pokud jimi kojené dítě vůbec onemocní) lehece vdaná a on ženatý za jinou, povídali dlouhé hodiny a oba plakali,“ líčil mi tam v chatě pod Kněhyní pan Altrichter, a já pochopila, že svět je malý a že milé práci jen tak neutechu.

☉ Výhody kojení pro matku

Kojení snižuje poporodní ztrátu krve. Menší ztráta krve znamená nižší výskyt chudokrevnosti v poporodním období. Děloha se rychleji zavínuje a vrací do tvaru a velikosti, jakou měla před těhotenstvím. Matce, která úspěšně kojila své dítě, hrozí menší riziko, že onemocní rakovinou vaječníků a prsu před menopauzou.

☉ Bolest při kojení

Ani první, ani žádné z dalších kojení nesmí matku bolet. Bolest je známkou technicky špatného přísátí. Bolest je při kojení až na výjimky odstranitelná a hlavně zbytečná. Kojení, které matku bolí natolik, že se přiložení dítěte bojí, reflexně brání uvolňování mléka. Kromě toho znamená technicky špatné přísátí dítěte i špatné vyprazd-

ňování mléka. Pokud je bradavka z různých důvodů odřena a bolí, je třeba ji ošetřit např. Bepanthen mastí. Pokud se do tří dnů stav bradavky nezlepší, mělo by se počítat s možným výskytem plísňe a poradit se s lékařem.

☉ Co jíst v období kojení?

Kojící žena nemusí jíst apit „za dva“. Nadměrné pití a neobvyklá jídla neovlivní ani množství ani složení mateřského mléka. Strava kojící ženy by měla být pestrá a odpovídat zásadám zdravé výživy. Matka by měla jíst, na co byla zvyklá před těhotenstvím. Bílkovin přijímá žena v našich podmínkách spíše nadbytek. Velký význam ve stravě má obsah nenasycených mastných kyselin s dlouhým řetězcem, které jsou v mateřském mléce obsaženy úměrně jejich obsahu ve stravě matky. Právě tyto kyseliny si plod ani novorozenec nedokáže sám vytvořit. Jsou však nezbytné pro vývoj mozku a oční sítnice. Proto by kojící žena měla dávat přednost rostlinným olejům a rybím tuku před živočišnými tuky. Samozřejmě je velice důležitý dostatek čerstvé zeleniny, ovoce, mléčných výrobků, železa a jódu. V každém případě by však do svého jídelníčku měla zařadit alespoň 2x týdně mořské ryby.

☉ Nekuřte!

Stejně jako v těhotenství, i při kojení nemá matka kouřit a nemá ani dovolit, aby v přítomnosti dítěte v místnosti kouřil někdo jiný. Nikotin přechází do mléka, snižuje jeho tvorbu a nepříznivě ovlivňuje chování i vývoj dítěte. Malé množství alkoholu neškodí, ale ani neprospívá. Nadměrné pití kávy a ostatních nápojů, obsahujících kofein, může u dítěte vyvolat neklid a zažívací potíže.

Kojení je nejpřirozenější způsob výživy v prvních měsících života člověka. Je to určité ten správný počátek cesty za zdravím ihned po narození. Všem maminkám, které se rozhodly své dítě kojít, přeji dostatek sebedůvěry ve vlastní schopnost kojít. Vždyť skutečný nedostatek mateřského mléka vznikne málokdy a často je dítě zbytečně a předčasně dokrmováno umělou výživou.

*Veronika Chrobáková,
farmaceutická asistentka
Příště na téma výživa kojenců*

